

Υπαίθριο λουτρό ως μέσο ανάγνωσης του τοπίου

Επιμέλεια άρθρου
Μανώλης Ηλιάκης
MA Architecture & Spatial Culture
www.yolkstudio.gr

Στο νότιο παραλιακό μέτωπο της Μήλου, κοντά στον οικισμό του Προβατά, χτίστηκε ένα υπαίθριο λουτρό, παραπλεύρως μιας υπάρχουσας θερινής εξοχικής κατοικίας της δεκαετίας του '70. Η σύνθεση οργανώθηκε σύμφωνα με την πρόθεση να υπάρχει συνολική παρατήρηση του τοπίου και των διαφορετικών ποιότητων του.

Η τελική μορφή του μικρού κτίσματος προέκυψε από τις συγκεκριμένες οπτικές φυγές που καθορίστηκαν κατά τη διάρκεια του επί τόπου σχεδιασμού. Αρχικά χαράχθηκαν διαφορετικές εκδοχές της κάτοψης και στη συνέχεια στερεώθηκαν πρόχειρα μαδέρια και νήματα, προκειμένου να γίνει κατανοητό ποια σημεία του τοπίου θα απομονώνονται οπτικά σε αυτόν που θα κινείται στο εσωτερικό του περιγράμματος. Η σύνθεση της πιθανής κίνησης και στάσης του χρήστη στο εσωτερικό, σχετίζεται με τ' ανοίγματα, τη γεωμετρία, καθώς και με τα σαφή ή ασαφή όρια του περιγράμματος. Οργανώθηκαν θέσεις θέας προς τους ορεινούς όγκους του νησιού και της θάλασσας. Η παρατήρηση της θέας προς τη θάλασσα και τον γειτονικό κόλπο του Προβατά, γίνεται μέσα από χειροποίητα διάφανα υαλότουβλα, με αποτέλεσμα ν' αλλοιώνεται - παραμορφώνεται η εικόνα του τοπίου. Με αυτόν τον τρόπο προτείνεται μια άλλη ανάγνωση του ανάγλυφου του ηφαιστειογενούς εδάφους. Οι κάθετες διαστρωματώσεις του απέναντι βράχου με τα θερμά χρώματα σε διαφορετικές τονικότητες αναμιγνύονται με τις αποχρώσεις της θάλασσας, καθώς κοιτάζει κανείς μέσα από το λοξό άνοιγμα με τα υαλότουβλα. Η χρήση αυτού του ημιδιάφανου γυάλινου στοιχείου χρησιμεύει ταυτόχρονα στο φιλτράρισμα της θέας στον ιδιωτικό χώρο. Ο πέτρινος τοίχος χτίστηκε από πέτρα που υπάρχει διάσπαρτη στο βραχώδες οικόπεδο. Στη Μήλο αποκαλείται ζαχαρόπετρα και πρόκειται για ένα λευκόφαιο ηφαιστίτη. Ο τοίχος αυτός, σε συνδυασμό με την οπτοπλινθοδομή που αναπτύσσεται προς τη δύση, προστατεύει το λουόμενο από τους ισχυρούς νοτιοανατολικούς ανέμους που επικρατούν στην περιοχή κατά τους θερινούς μήνες. Για την οπτοπλινθοδομή ανακυκλώθηκαν παλαιά τούβλα και για τη σύνθεση του σοβά χρησιμοποιήθηκε χαλαζιάκι άμμος, ψημένη αργιλική άλευρος και άλλα φυσικά συστατικά, προϊόντα εξορύξεως του νησιού. Η υψηλή περιεκτικότητα του κονιάματος σε ποζολάνες (ηφαιστειακά υλικά), το καθιστούν ανθεκτικό στο χρόνο και στις καιρικές συνθήκες και αρκετά απρόσβλητο από την υγρασία¹. Πάνω από το κονίαμα αυτό δεν προστέθηκε κάποιο "πλαστικό" ή "ακρικό χρώμα", δηλαδή ένα αδιαπέραστο στρώμα, διότι μια τέτοια επικάλυψη θα έκλεινε τους πόρους και θα κατέστρεφε τις ιδιότητες του σοβά. Η δεύτερη οπτική σύνδεση με τον περιβάλλοντα χώρο γίνεται μ' ένα στενόμακρο άνοιγμα προς τον κέδρο που υπήρχε στο ανατολικό μέτωπο της κατασκευής. Κατασκευάστηκε εν είδη πολέμιστρας, προκειμένου το βλέμμα να επικεντρώνεται μόνο στον κορμό του κέδρου. Η κόμη του δέντρου και μια λυόμενη κατασκευή από καλάμια μπαμπού χρησιμεύουν για τη σκίαση του χώρου.

Ένα τρίτο μικρό άνοιγμα προς την πλαγιά στα δυτικά, προσφέρει θέα προς τη βλάστηση, η οποία αποτελείται από άγρια ιθαγενή φυτικά είδη και έχει ενδιαφέρον λόγω της ποικιλίας που παρουσιάζει. Από τη μεριά του βορρά, ο αναδιπλούμενος τοίχος δεν υψώθηκε στο ίδιο ύψος των άλλων πλευρών, διότι η απόκρημνη πλαγιά του ορεινού όγκου λειτουργεί ως ανεμοφράκτης. Έτσι, ως όριο σε αυτό το σημείο, μπορεί να ληφθεί η απότομη κατωφέρεια του βουνού, η οποία λειτουργεί ως φυσικό πέτασμα. Στην πλακόστρωση εντάσσονται

σονται ωχροκίτρινα κεραμικά πλακίδια, θυμίζοντας το χρώμα του θειαφιού και την εξόρυξη του που υπήρχε στη Μήλο. Τα υπόλοιπα συνθετικά πλακίδια, σε σκούρο τόνο του γκρι, περιέχουν περίπου 40% ανακυκλώσιμο υλικό. Έχουν σμαλτωθεί με αμόλυβδο σμάλτο και φέρουν οικολογική σήμανση. Στο σημείο της απορροής του νερού, διαμορφώθηκε μια επιφάνεια από βότσαλα που συλλέχθηκαν από διαφορετικές παραλίες του νησιού. Μεταξύ αυτών, υπάρχουν και κιτρινωπά βότσαλα που περιέχουν μεγάλη ποσότητα από θειάφι.

Όλο το εγχείρημα αποτελεί μια προσπάθεια διάρθρωσης ενός χώρου, ο οποίος θα λειτουργεί ως εργαλείο ανάγνωσης του ιδιαίτερου τοπίου. Μέσω της σύντομης κατοίκησης στο λουτρό, προτείνεται η ανασύνθεση της δεδομένης εικόνας, της σχέσης της θάλασσας με την ξηρά και η κατανόηση - καταγραφή, μέσω των οπτικών φυγών, των στοιχείων που συνθέτουν το φυσικό τοπίο της περιοχής. Το ζητούμενο της διαμόρφωσης ενός υπαίθριου λουτρού, ήταν μια καλή αφορμή για να εκφραστούν τα παραπάνω.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Αρχιτεκτονική Μελέτη - Επίβλεψη
YOLKSTUDIO -
Μανώλης Ηλιάκης, Μαρία Ρεμούνδου

Διεύθυνση έργου
Φίλιππος Μέντες - Λάζαρης

Μελέτη - Κατασκευή 2010

Φωτογραφίες
Μανώλης Ηλιάκης

